

CULTUUR&CAMPUS PUTSELAAN
"Cultuurcampus Lexicon"
DELIVERABLE D8.4

Funded by
the European Union

Project omschrijving

Acroniem	C&CP
Titel	Cultuur&Campus Putselaan: Een duurzame hub voor kunst, creativiteit, onderzoek, leren en gemeenschap als katalysator voor gebiedstransformatie.
Coördinator	Erasmus University Rotterdam (EUR)
Project nummer	101079929
Type actie	HORIZON Coordination and Support Actions
Onderwerp	HORIZON-MISS-2021-NEB-01-01
Project startdatum	01.10.2022
Project einddatum	30.06.2026
Project duur	45 months
Website	www.putselaan.nl
E-Mail	info@putselaan.nl / cultuurcampus@eur.nl

Deliverable omschrijving

Nummer	8.4
Titel	Cultuurcampus Lexicon
Hoofdbegunstigde	EUR
Werk pakket	WP8
Dissemination level	Open
Type	Report
Deadline	31-10-2025
Datum van indiening	31-10-2025
Datum van herindiening	
Auteurs	Aïssatou Traoré (WDKA), Max Kloppers (EUR)

Co-auteurs

Amanda Brandellero (EUR);Janna Michaels (EUR); Ruben Cieremans(RDAM); Janneke Absil (AWC); Malgorzata Cwikla (ICLEI); Irene Garofalo (ELIA); Derville Quigley (ELIA), Juliette Nagar and Leo van Loon (BUZ); Hannah Beljaars-Frederiks (HR)

Recensenten

Frauke Timmermans (EUR)

Acroniemen en definities

Acroniem	Defenitie
AWC	Afrikaanderwijk Coöperatie
BUZ	Stichting Buzinezzclub Foundation
C&CP	Cultuur&Campus Putselaan
COD	Stichting Codarts voor de Kunsten
ELIA	European League of Institutes of the Arts
EUR	Erasmus University Rotterdam
HR	Stichting Hogeschool Rotterdam
ICLEI	ICLEI - Local Governments for Sustainability
NEB	New European Bauhaus
RDAM	Gemeente Rotterdam
WDKA	Willem de Kooning Academy Rotterdam
WP(s)	Work Package(s)

Erkenning

Gefinancierd door de Europese Unie. De meningen en standpunten die in dit document worden weergegeven zijn uitsluitend die van de auteur(s) en weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs die van de Europese Unie of het Europees Uitvoerend Agentschap voor Klimaat, Infrastructuur en Milieu (CINEA). Noch de Europese Unie, noch de subsidie verlenende instantie kan voor deze inhoud verantwoordelijk worden gehouden.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Over het Cultuur&Campus Putselaan Project	4
2. Introductie	5
3. De C&CP Lexicon, versie 3	6
Bronnen	199

1. Over het Cultuur&Campus Putselaan Project

Cultuur&Campus Putselaan (C&CP)¹ ontwikkelt een vernieuwende benadering van stedelijke ontwikkeling door de integratie van onderwijs, onderzoek, beleid en cultuur in het hart van Rotterdam-Zuid. Het initiatief fungeert als ontmoetingsplaats voor diverse kennisvormen – theoretisch en praktisch, afkomstig uit de kunsten en wetenschappen – die in dialoog worden gebracht met de leefwereld en ervaringen van bewoners. Deze benadering vindt plaats op drie manieren.

Ten eerste door gezamenlijk een levendige plek van ontmoeting, dialoog en gedeeld leren te creëren. De C&CP zal worden gehuisvest in een historisch gebouw, waarvan de herontwikkeling een duurzame herontwerpvisie van studenten architectuur en bouwkunde verenigt met de wensen en behoeften van lokale belanghebbenden, in een stadsdeel waar instellingen voor hoger onderwijs en cultuur schaars zijn. Het zal dienen als een ontmoetingsplaats voor studenten, bewoners, startende sociale ondernemingen, docenten en onderzoekers – een plek voor leren, studeren, gemeenschap, kunst en cultuur.

Ten tweede zullen we het co-design van impactgerichte leercurricula faciliteren die bijdragen aan een duurzamere, inclusievere en verrijkendere wijk. Van duurzame ambachten en reparatiewerkplaatsen die voor iedereen toegankelijk zijn, tot vormen van een leven lang leren en mastercursussen, we zullen innovatieve didactische benaderingen uittesten die gericht zijn op het activeren en inspireren van bewoners, studenten en docenten om samen te werken aan een betere toekomst voor Rotterdam-Zuid.

Ten derde baseren we onze onderzoek aanpak op participatief onderzoek en burgerwetenschap, waarbij bewoners worden aangemoedigd actief deel te nemen aan de processen die hun stad vormgeven. Deze aanpak bevordert een gedeeld eigenaarschap en draagt bij aan een diepgaand begrip van het gebied, zijn uitdagingen en kansen.

Door onze ervaringen te evalueren, zullen we de meest effectieve strategieën identificeren voor het realiseren van gebiedstransformaties die voortbouwen op lokale kennis en visies, ontwikkeld en uitgevoerd via samenwerkingen tussen meerdere partijen en op verschillende niveaus. De onderzoeksresultaten en geleerde lessen zullen worden gerapporteerd in het kader van WP2, 'Behoeftanalyse, monitoring en onderzoek', en WP7, 'Toekomstplannen en repliceerbaarheid'. Deze werkpakketten bereiden de overgang en opschaling van C&CP naar de grotere CultuurCampus Doklaan voor, evenals de replicatie van dit project elders in Europa, inclusief de herhaalbaarheid van de leer- en programmavormen, en formuleren beleidsaanbevelingen op basis van de opgedane inzichten. In samenwerking met lokale belanghebbenden zullen we onderzoeksresultaten stimuleren die inspelen op lokale behoeften, bijvoorbeeld door het bestaande creatieve ecosysteem in Rotterdam-Zuid op duurzame wijze te versterken.

¹ Hoewel de officiële afkorting CULTUURCAMPUS is, gebruiken we hier C&CP om het NEB-project op de locatie Putselaan te onderscheiden van de grotere CultuurCampus Doklaan, een opgeschaald initiatief dat enkele jaren later zal worden gerealiseerd.

2. Introductie

Deze lexicon, of woordenlijst, is een communicatiemiddel dat bedoeld is voor de belanghebbenden van C&CP. Gezien het pilotkarakter van het project is het belangrijk dat de communicatiestrategie een dynamisch document blijft dat inspeelt op veranderende behoeften naarmate deze zichtbaar worden. Daarom is deze lexicon de tweede versie, die in de komende maanden nog twee keer zal worden bijgewerkt.

Onze lexicon is een professioneel hulpmiddel voor effectieve betrokkenheid bij de wijk. Het bevat kernbegrippen, concepten en culturele inzichten die de diversiteit van onze omgeving weerspiegelen. Aan de hand van praktische voorbeelden helpt het lexicon ons om duidelijk en respectvol te communiceren. We houden het voortdurend actueel, zodat het steeds aansluit bij de zich ontwikkelende dynamiek van onze gemeenschap.

Dit document is een gezamenlijk ontwikkeld instrument van de consortiumpartners om de notie van de kernbegrippen binnen het project te versterken. Het richt zich op de termen die richtinggevend zijn voor de looptijd van 36 maanden en is bedoeld om zich verder te ontwikkelen door middel van kritische reflectie en uitbreiding. Het lexicon heeft tot doel een voortdurende dialoog te bevorderen over verwachtingen en behoeften binnen het C&CP-kader en zal voor lokale bruikbaarheid in het Nederlands worden vertaald.

3. De C&CP Lexicon, versie 3

	Begrip	Definitie
	A	
	Toegankelijkheid	Iedereen is in principe welkom om deel te nemen aan de activiteiten. Een plek wordt als uitnodigend ervaren wanneer zij divers, inclusief en rechtvaardig is.
	Plurale Kunsten	Dit was het overkoepelende thema van de ELIA Bieniale Conference 2024. Het conferentieonderwerp verkende de rol van artistieke intelligentie in de hedendaagse samenleving, met bijzondere aandacht voor de manier waarop kunstenaars, ontwerpers, studenten en docenten kunnen optreden als drijvende krachten achter verandering, innovatie en ontwikkeling. Het doel was om via kunstonderwijs op een meer pluralistische wijze bij te dragen aan de samenleving, waarbij de diversiteit aan ideeën en benaderingen wordt erkend en gewaardeerd. www.elia-artschools.org
	Authentieke plek	Een ruimte met een eigen, unieke identiteit die de diversiteit van bestaande culturen respecteert.
	B	
	Schoonheid	NEB-waarde: "Het Kompas formuleert drie samenhangende ambities voor een mooi project: het (opnieuw) activeren van de kwaliteiten van een bepaalde context, terwijl wordt bijgedragen aan ons fysieke en mentale welzijn; het verbinden van verschillende plaatsen en mensen en het bevorderen van een gevoel van verbondenheid door betekenisvolle collectieve ervaringen; en het integreren van nieuwe, blijvende culturele en sociale waarden door middel van creatie." (NEB Compass 2022, p. 7) C&CP-ambitie: Zorg en aandacht voor verschillende opvattingen van schoonheid, zoals de kwaliteit van ervaring en stijl, voorbij louter functionaliteit – met name in relatie tot het creatieve proces en de rol van kunst en cultuur bij het activeren, verbinden en integreren. Toegevoegd: Wat wij doen, maakt de stad mooier, duurzamer en socialer verbonden.
	C	
	Verzorgingsgebied	Met verwijzing naar de wijken rondom Cultuur&Campus Putselaan: Bloemhof, Afrikaanderwijk, Feijenoord en Tarwewijk. Daarnaast beschouwen we Hillesluis, Katendrecht, Kop van Zuid, Noordereiland en Vreewijk als onderdeel van het bredere verzorgingsgebied.

	Uitdagend	We dagen onszelf en anderen uit om kwaliteit te leveren. We streven naar meer. Dit is niet het soort onderwijs dat we al kennen, en het is ook geen buurthuis. Iedereen wordt op een inspirerende manier aangemoedigd om een stap verder te zetten in zijn of haar leerproces.
	Dicht bij	We leren van, in en met de wijk.
	Co-creatie	<p>Alle deelnemers aan een proces of plan moeten een concrete invloed hebben op de vormgeving van de activiteiten en plannen, met als doel een wederzijds voordelig en evenwichtig resultaat te bereiken. De uitgangspunten van onze co-creatiestrategie omvatten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Samenwerkende participatie: het versterken van de positie van iedere deelnemer, waarbij een concrete invloed op het proces en de resultaten wordt gewaarborgd, wat een gevoel van eigenaarschap en betrokkenheid bevordert. 2. Betrokkenheid: benadrukt de waarde van de actieve deelname en inzet van iedere deelnemer, ongeacht diens invloed of expertise. Het erkent dat iedereen unieke kennis en perspectieven meebrengt, waardoor een gevoel van gelijkwaardig partnerschap in het proces ontstaat. Betrokkenheid bevordert een gedeeld gevoel van verantwoordelijkheid en toewijding. 3. Balans: C&CP streeft naar harmonieuze participatie en besluitvorming, waarbij wordt voorkomen dat één deelnemer of groep de overhand krijgt, om rechtvaardigheid en inclusiviteit te waarborgen. 4. Ontwerp: een gezamenlijke inspanning van alle deelnemers bij het vormgeven van de structuur, processen en resultaten van de co-creatie en het ontwikkelen van passende oplossingen. Toegevoegd: We vormen de stad samen. We bundelen onze krachten, verbinden bestaande initiatieven en benaderen uitdagingen vanuit meerdere perspectieven, disciplines, kennisgebieden en levenservaringen.
	Co-implementatie	Co-implementatie, die volgt op de co-creatiefase, omvat de actieve uitvoering door belanghebbenden van een gezamenlijk ontworpen project en waarborgt de praktische toepassing van de gedeelde visie. Dit heeft tot doel de langetermijnwaarde en -impact van het C&CP-project te vergroten, ruim voorbij de initiële fase van planning en uitvoering. Het versterkt het gevoel van eigenaarschap onder de betrokkenen en creëert het lokale draagvlak op verschillende niveaus dat nodig is om het project voort te zetten en de doelstellingen te bereiken.
	Samenwerking	Cultuur&Campus is een samenwerkingsproject. We werken toe naar gedeelde werkprincipes over hoe we binnen het project samenwerken – met elkaar, tussen

		onze instellingen en met de gemeenschap.
	Collectief leren	Een plek waar studeren, ontmoeten en werken aan een duurzame toekomst samenkomen. Dit omvat ook (internationale) kennisuitwisseling.
	Collective organization	Suggestie van studenten als uitkomst van hun honours-programmacasestudy: Een groep waarin beslissingen en inspanningen door alle leden worden gedeeld. Het vormt een alternatief voor traditionele bureaucratische structuren.
	Commons	De wisselwerking tussen een gedeelde hulpbron, haar gebruikers, de bijbehorende processen en de instituties die deze verbinden, met als doel collectieve behoeften van gemeenschappen te vervullen via het proces van “commoning” (bron: studentenpresentatie 3 april 2024).
	Gemeenschap	In de context van C&CP verwijst ‘gemeenschappen’ naar groepen mensen die binnen een specifiek geografisch gebied wonen, of naar individuen die als een eenheid worden gezien vanwege gedeelde belangen, culturele achtergronden of sociale verbanden. C&CP erkent de diversiteit aan gemeenschappen in de omgeving van de Cultuur&Campus Putselaan en beseft dat het project kan bijdragen aan het ontstaan van nieuwe gemeenschappen rond de Cultuur&Campus. Deze gemeenschappen kunnen burens zijn of groepen met een gemeenschappelijke interesse in leren of creativiteit. Het doel van C&CP is deze gemeenschappen met elkaar te verbinden en bestaande te versterken, zonder ze te vervangen of ermee te concurreren.
	Community of Practice Plastic(CoPP) (WdKA)	Een netwerk van meer dan twintig veldpartijen die actief kennis en gegevens delen over het aanpakken van plasticvervuiling in de wateren van de Rijn-Maasdelta. De CoPP fungeert daardoor als katalysator voor kennisontwikkeling op het gebied van meten, opruimen, verwerken en voorkomen van plastic in waterwegen.
	Co-eigenaarschap	Gedeeld eigenaarschap van een plek, proces of project (zoals het C&CP-gebouw, de directe omgeving en de creatieve placemaking-programmering) tussen verschillende actoren, zoals de publieke en private sector en lokale gemeenschappen. Eigenaarschap betekent beslissingsbevoegdheid over wat er met een plek gebeurt, evenals verantwoordelijkheid voor die plek. Co-eigenaarschap tussen instellingen en gemeenschappen zorgt voor een gevoel van verbondenheid binnen de doelgroep. We streven ernaar dit principe in ons project te belichamen. Het doel is de inclusie te bevorderen van stemmen die anders niet gehoord worden (of gemarginaliseerd zijn).

		<p>C&CP-ambitie: We bouwen placemaking-activiteiten voort op de kracht van nieuwe en recent gestarte creatieve en sociale initiatieven in de wijk. We werken op gelijkwaardige wijze samen en creëren zo een gevoel van co-eigenaarschap over het programma en de plek. We willen onze beweging een duurzaam karakter geven.</p>
	Creatieve placemaking	<p>Placemaking draait in essentie om de transformatie van een 'ruimte' naar een 'plek'. Een 'ruimte' is iets abstracts en leeg, terwijl een 'plek' betekenis heeft en een gevoel van thuis en identiteit bevat (Haagse Hogeschool, 2022).</p> <p>Placemaking verandert ruimtes in kwaliteitsplekken waar mensen willen wonen, werken en recreëren. Wyckoff (2014) onderscheidt vier vormen van placemaking: standaard-, tactische-, strategische- en creatieve placemaking. Hij stelt dat creatieve initiatieven plekken tot leven kunnen brengen en economische ontwikkeling kunnen stimuleren, wat bijdraagt aan leefbaarheid, diversiteit, werkgelegenheid en inkomen — en steden, buitenwijken en dorpen ondersteunt die te maken hebben met structurele veranderingen of ontworteling.</p> <p>Creatieve placemaking is daarmee een specifieke vorm van placemaking die kunst en cultuur inzet als middel voor deze transformatie van 'ruimte' naar 'plek' (Wyckoff, 2014). De definitie van C&CP voor creatieve placemaking is gebaseerd op verschillende literatuurbronnen, waaronder auteurs als Markusen en Gadwa (2014).</p> <p>“Creatieve placemaking” is een programma met activiteiten op het gebied van kunst, cultuur en design, waarbij de (lokale) gemeenschap diepgaand en betekenisvol wordt betrokken om de publieke ruimte (het gebouw en de directe buitenruimte) inclusiever en rechtvaardiger te maken en haar potentieel te benutten. De subdoelen zijn: het creëren van schoonheid, het stimuleren van interactie, collectief leren, het bevorderen van gemeenschapswelzijn, het stimuleren van duurzaam gemeenschapseigenaarschap, het verbreden van perspectieven en het koesteren van een authentiek gevoel van plaats.</p>
	Cultuur&Campus (Doklaan)	<p>Het C&CP-project is een pilot die zal uitmonden in het grotere Cultuur&Campus Doklaan-project, eveneens in Rotterdam-Zuid. Meer informatie over het Doklaan-project is te vinden op: https://www.cultuurencampusrotterdam.nl/. Het doel van Cultuur&Campus Doklaan is het creëren van een ruimte voor culturele activiteiten en onderwijsprogramma's.</p>
	Cultuur&Campus Putselaan	<p>Cultuur&Campus Putselaan (C&CP) is een pilotproject dat momenteel wordt gerealiseerd op Putselaan 178 in Rotterdam-Zuid, Nederland. Het project wordt gefinancierd via het New European Bauhaus-initiatief</p>

		(zie hieronder) tot eind 2025. De Cultuur&Campus Putselaan zal uitgroeien tot een duurzame ontmoetingsplek voor kunst, onderzoek, leren en gemeenschap, als katalysator voor gebiedstransformatie.
	Cultuur	De individuele en collectieve zelfexpressie, gebaseerd op de totaliteit van kennis, overtuigingen, kunst, recht, ethiek, gebruiken en alle andere kenmerken die mensen als onderdeel van een samenleving verwerven. Cultuur is de manier waarop mensen over zichzelf en elkaar denken, en hoe zij zichzelf en anderen presenteren aan de wereld. Het omvat persoonlijk leiderschap, ondernemerschap en verantwoordelijkheid voor het algemeen belang en de toekomst van de stad – zoals de eigen gemeenschap, wijk en leefomgeving – evenals artistieke expressies zoals dans, muziek, theater en design. Cultuur is de daad van het scheppen van schoonheid.
	D	
	E	
	Gelijkwaardigheid	We nemen elkaar serieus en leren van elkaar. Buurtbewoners kunnen zowel leerlingen als docenten zijn. Dit betekent dat lokale bewoners en belanghebbenden worden betrokken bij de gezamenlijke uitvoering van onderwijs, waarbij hun deelname op passende wijze wordt erkend en beloond.
	F	
	Vierde pijler van duurzaamheid (WdKA)	Cultuur en ons gedeelde erfgoed zijn uitgegroeid tot centrale thema's in discussies over duurzame ontwikkeling. ICLEI verwijst hier op haar website naar als 'Gebouwde omgeving, cultuur en erfgoed'. Dit concept plaatst cultuur als de vierde pijler van duurzaamheid, naast de sociale, economische en ecologische pijlers.
	G	
	Grassroots	Initiatieven van onderaf.
	H	
	Behouden ruimte	Geïnspireerd door het werk van Aminata Cairo (2021) omarmen we het concept 'holding space' als een manier om inclusie te bevorderen die verder gaat dan de bestaande benaderingen van diversiteit en inclusie.
	I	
	Impactgedreven	Toepassingen die direct bijdragen aan een betere wereld: Cultuur&Campus kan alleen blijvende impact hebben en slagen door gedragsverandering te stimuleren binnen een breed en divers netwerk van belanghebbenden. Dit sluit aan bij een groeiende beweging in duurzaamheidsonderzoek en transitieonderwijs. Om belanghebbenden in staat te stellen andere keuzes te maken in hun gedrag, zullen we lokaal ingebedde alternatieven co-ontwikkelen voor

		duurzamer en inclusiever gedrag binnen de gemeenschap. Interventies en prototypes voor nieuwe vormen van samenwerking en praktijk worden vanaf een vroeg stadium ontwikkeld en getest, waarbij de veranderende behoeften van de gemeenschap de focuspunten bepalen.
	Tussenruimte	De tussenruimte is de dynamische en vaak spanningsvolle zone tussen de formele structuren en regels van instituties en de informele logica, relaties en processen van de stad en haar gemeenschappen. Het is een ruimte waar samenwerking, innovatie en nieuwe vormen van synergie kunnen ontstaan tussen instellingen, bewoners, creatieven en andere partners. Deze ruimte vraagt om andere vormen van omgang en een bereidheid om de complexiteit en frictie aan te gaan – het is een 'plek van worsteling', waar systemen vaak tekortschieten, maar waar door volharding en gelijkwaardige samenwerking betekenisvolle innovatie mogelijk wordt.
	Inclusie	Met inclusie bedoelen we het bieden van gelijke en universele kansen op deelname, ruimtelijke en economische toegankelijkheid en rechtvaardig gebruik van de ruimte. Inclusie in besluitvormingsprocessen, uitvoering en monitoring waarborgt de democratische en procedurele rechtvaardigheid van ontwikkelingen en activiteiten. Dit is met name van belang voor structureel gemarginaliseerde gemeenschappen waarmee C&CP samenwerkt in Rotterdam-Zuid.
	Interdisciplinair / Transdisciplinair	Binnen C&CP dragen meerdere disciplines bij aan het onderzoek. Binnen het bestaande onderzoeksteam zijn uiteenlopende vakgebieden vertegenwoordigd, waaronder economische geografie, stedelijke planning, sociologie en artistiek onderzoek. De onderzoekers binnen C&CP werken interdisciplinair aan het onderzoek rond C&CP en transdisciplinair samen met niet-academici aan citizen science. Het onderwijs- en cultuurprogramma zal co-ontwikkeld worden door transdisciplinaire teams en lokale deelnemers – dit betekent dat kennis op een zo niet-hiërarchische mogelijke manier wordt gevormd, door samenwerking en interactie binnen een ecosysteem van deelnemers. In een holistische en samenwerkende benadering vormt academische kennis slechts één onderdeel van een breder 'maatschappelijk leerproces' (Wittmayer et al., 2021, p. 4). Meer dan ooit vereist het begrijpen van de stedelijke ervaring en de uitdagingen en kansen waarmee een specifieke wijk en haar bewoners worden geconfronteerd eerlijke en horizontale kennisuitwisseling in informele omgevingen (Dobson, 2006).
	J	
	K	

	L	
	Erfenis / nalatenschap	De nalatenschap van het C&CP-project bestaat uit een 'masterplan' met specifieke methoden en resultaten die bruikbaar zijn voor toekomstige projecten. Dit masterplan bevat gedetailleerde procedures, geleerde lessen en toepasbare resultaten die door andere instellingen of initiatieven in Europa of daarbuiten kunnen worden gebruikt. Daarnaast omvat de nalatenschap de impact die de methoden en resultaten van C&CP hebben gehad op lokaal en nationaal niveau, wat tevens heeft bijgedragen aan de ontwikkeling en versterking van de betrokken culturele en academische gemeenschappen.
	M	
	Missie	De missie wordt gerealiseerd door leren, creativiteit, placemaking, onderzoek en ondernemerschap te integreren in de dagelijkse activiteiten. Door een platform voor co-creatie te bieden, is het doel maatschappelijke uitdagingen aan te pakken, veerkracht te versterken en betekenisvolle relaties binnen de gemeenschap op te bouwen.
	Mini-Campus	Een kleinschalige, stedelijke leeromgeving waar onderwijs, onderzoek en creatieve placemaking elkaar ontmoeten, gericht op het inspelen op de ontwikkelingsbehoeften van de lokale gemeenschap en het zichtbaar en ervaarbaar maken van de culturele en artistieke diversiteit van de omliggende wijken.
	Multi-level networking	Het proces van het opbouwen van duurzame verbindingen en het bevorderen van relaties tussen verschillende belanghebbenden – waaronder buurtbewoners, studenten en onderzoekers, organisaties en experts – om wederzijds leren en kennisdeling te faciliteren. Dit omvat het creëren van mogelijkheden om lokale kennis te vergaren en te verspreiden, waardoor de impact van het project wordt vergroot via samenwerking en uitwisseling. Het uiteindelijke doel is het bevorderen van een leven lang leren binnen en buiten de kunsten, verrijkt door diverse perspectieven, en het in stand houden van een dynamische stroom van ideeën, gedreven door nieuwsgierigheid, verantwoordelijkheidsgevoel en een collectief streven naar het algemeen belang. Deze voortdurende interactie op lokaal, nationaal en Europees niveau helpt ons bij het opbouwen van een veerkrachtige en goed geïnformeerde gemeenschap, die in staat is uitdagingen aan te gaan en kansen – zoals binnen het New European Bauhaus-kader – op innovatieve en doeltreffende wijze te benutten.
	N	
	New European Bauhaus (NEB)	Het New European Bauhaus verwijst naar het vlaggenschipprogramma van de Europese Commissie

		dat de Europese Green Deal verbindt met onze leefomgevingen en ervaringen. Dit initiatief is gebaseerd op drie kernwaarden – schoonheid, duurzaamheid en samen – die richtinggevend zijn voor het ontwerp, de uitvoering en de evaluatie van het project, de processen en de ruimtes. C&CP integreert deze drie NEB-kernwaarden in al haar werkzaamheden.
	o	
	Eigenaarschap	Het juridisch en formeel eigenaar zijn van een ruimte of programma, maar ook het creëren van een gevoel van eigenaarschap binnen een relatie met de wijk die zo gelijkwaardig mogelijk is.
	Organisatiestructuur	<p>1. Directieraad Het uitvoerend orgaan dat toezicht houdt op de financiële verplichtingen van C&CP en eenmaal per jaar bijeenkomt. De directieraad bestaat uit de directeuren van de vier kernpartners. Wanneer de stuurgroep niet tot consensus kan komen over een besluit, kan dit worden voorgelegd aan de directieraad.</p> <p>2. Stuurgroep Bestaat uit vertegenwoordigers van de vier betalende kernpartners (Codarts, WdKA, EUR en de Gemeente Rotterdam) en het NPRZ. Vanaf fase 2 wordt ook een vertegenwoordiger uit de wijk toegevoegd. Deze groep biedt strategisch toezicht, neemt besluiten over programmering, keurt de begroting en financiële rapportages goed en geeft opdracht tot evaluaties. Daarnaast beslist de stuurgroep over de toetreding of uitsluiting van betalende partners.</p> <p>3. Programmteam en Teamleider Het programmteam, onder leiding van een teamleider, is verantwoordelijk voor het vertalen van de innovaties en inzichten van C&CP naar de kernorganisaties. Het team bepaalt de richting van de programmering, zorgt voor draagvlak voor nieuwe initiatieven en verbindt afdelingen binnen de organisaties. De teamleider bewaakt de samenhang binnen het programmteam en fungeert als eerste aanspreekpunt voor zowel de stuurgroep als de directieraad.</p> <p>4. Programmeur en Producent De programmeur is verantwoordelijk voor het</p>

		<p>verbinden van activiteiten binnen C&CP en het bevorderen van samenwerking tussen buurtbewoners, creatieve makers en onderwijsinstellingen. Zij bouwen netwerken op in de wijk, werven nieuwe initiatieven en beheren de communicatie. De producent richt zich op de planning van activiteiten, het contracteren van programmeerpartijen en het beheren van betalingen en communicatie. Beide rollen zijn cruciaal voor de dagelijkse uitvoering en coördinatie van de activiteiten van C&CP.</p> <p>5. Productontwikkelteams Ad-hoc teams die door de stuurgroep worden ingesteld om nieuwe programma's of onderzoeksprojecten te ontwikkelen, vooral wanneer meerdere instellingen betrokken zijn. Het team, geleid door een zelfgekozen lid, werkt binnen een afgesproken tijdsbestek aan de ontwikkeling van het nieuwe aanbod en wordt ontbonden zodra dit is gerealiseerd.</p> <p>6. Secretariaat Een secretaris afkomstig van een van de kernpartners bereidt de vergaderingen van de stuurgroep en directieraad voor, maakt notulen en bewaakt gemaakte afspraken. Een financieel rapporteur, eveneens afkomstig van een kernpartner, beheert de financiën en betalingen totdat de stichting is opgericht en levert financiële rapportages aan.</p>
	P	
	Participatief Onderzoek	<p>Via participatief onderzoek trainen en versterken we burgers om zelf gegevens te verzamelen en inzichten te ontwikkelen over de leefkwaliteit in hun omgeving. Het project bestrijkt het volledige spectrum van burgerparticipatie: het verzamelen, gebruiken en begrijpen van data, deelname aan besluitvorming over stedelijke ontwikkeling en de betrokkenheid van onderzoekers bij democratische processen. Voor meer gedetailleerde informatie over onze onderzoeksplannen, zie D2.2.</p>
	Programmering	<p>1. Basisprogrammering Kernactiviteiten uitgevoerd door de belangrijkste partners, zoals onderwijs, onderzoek en gemeentelijke programma's, met minimale afstemming met andere belanghebbenden en beperkte relevantie voor</p>

		<p>buurtbewoners. De rol van C&CP is hier het inplannen van deze activiteiten.</p> <p>2. Buurtinitiatieven Kleinschalige, door de gemeenschap zelf geïnitieerde activiteiten, onafhankelijk van institutionele programmering. Deze zijn essentieel om lokale aanwezigheid en relevantie op te bouwen. De rol van C&CP is het faciliteren en ondersteunen van deze initiatieven.</p> <p>3. Makersprogrammering Programma's ontwikkeld door lokale creatieve makers die willen samenwerken, professionaliseren of groeien als kunstenaar of ondernemer, vaak in verbinding met onderwijsinstellingen. De rol van C&CP is het verbinden en versterken van deze makers.</p> <p>4. Tussenruimte programmering Interdisciplinaire en systeemdoorbrekende initiatieven die ontstaan op het snijvlak van institutionele structuren en gemeenschapsdynamiek, waarbij complexe stedelijke vraagstukken worden aangepakt via samenwerking en experiment. De rol van C&CP is het actief initiëren en ondersteunen van deze samenwerkingsverbanden.</p>
	Q	
	R	
	Wederkerigheid	<p><i>each one, teach one</i> Het uitgangspunt van iedere samenwerking is dat we van elkaar leren: van het programma, van de programmamakers of van het publiek. We ontwikkelen hiervoor een methode waarmee we een continu leerproces creëren bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van programma's. Zo kunnen we nieuwe vormen van (kunst)onderwijs, culturele programma's en samenwerking tussen overheid en burgers vormgeven.</p>
	Representatie	Als ambassadeurs van de instellingen zijn we letterlijk zichtbaar in de wijk. We nemen een bescheiden houding aan en willen actief werken aan wederkerigheid en langdurige relaties.
	S	
	Plaatsbeseft	Een gevoel van verbondenheid of thuisgevoel met een bepaalde plek of gemeenschap.
	Gesitueerde Kennis	Het onderwijsprogramma wordt mede ontwikkeld door transdisciplinaire teams en lokale deelnemers – dit betekent dat kennis ontstaat op een niet-hiërarchische manier, door gezamenlijkheid en interactie binnen een ecosysteem van deelnemers. In deze holistische en collaboratieve benadering is academische kennis

		slechts één ingrediënt binnen een breder 'maatschappelijk leerproces' (Wittmayer et al., 2021: 4).
	Spacing	De ruimte tussen de institutionele omgeving en de geleefde omgeving.
	Stakeholders	Iedereen met een belang of betrokkenheid bij het C&CP-project – van lokale gemeenschappen tot organisaties en samenwerkingspartners. Niet te verwarren met de Stakeholdergroep (zie hieronder).
	Stakeholder Groep	Een specifieke groep van belanghebbenden, bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeenschappen rondom Putselaan 178, die regelmatig bijeenkomt en fungeert als klankbord voor de actuele ontwikkelingen van het project en al haar werkpakketten.
	Duurzaamheid	NEB Waarde: "Duurzaamheid betekent het prioriteren van de behoeften van alle levensvormen en van de planeet, door ervoor te zorgen dat menselijke activiteit de planetaire grenzen niet overschrijdt. De basisambitie van duurzaamheid richt zich op het behoud of verlengen van bruikbaarheid, terwijl het volgende niveau het gehele systeem van een project in beschouwing neemt. De hoogste ambitie is regeneratie en herverbinding met de natuur." (NEB Compass 2022, p. 9) Toegevoegd: Wij bouwen aan langdurige relaties en partnerschappen. We verbinden ons op de lange termijn aan de wijken, via meerjarige programma's.
	T	
	"The Culture"	(Afro)diasporische culturele uitingen die vaak thuishoren in superdiverse, migrantenwijken. Als cultureel ecosysteem wordt dit gekenmerkt door informele netwerken en wordt het door sommigen gezien als 'fringe capital' of 'sauce'. Het omvat o.a. vogue, hiphop, spoken word, breaking en skateboarden.
	Derde Plek	Een informele, publieke ontmoetingsplek buiten het huis (eerste plek) en werk of school (tweede plek), waar mensen samenkomen, sociale banden opbouwen en een gevoel van gemeenschap ervaren. Specifiek voor C&CP: Een toegankelijke en gastvrije omgeving waar studenten, medewerkers en buurtbewoners zich thuis voelen en worden aangemoedigd om met en van elkaar te leren.
	Samen	NEB Kernwaarde #3: "...bouwt voort op het concept van inclusie en verrijkt dit met gelijkheid, toegankelijkheid en betaalbaarheid. Vanuit deze fundamentele kenmerken identificeert het kompas groeiende ambitieniveaus, met voortdurende focus op gelijke toegang tot kansen en middelen voor iedereen en het bevorderen van uitwisselingen tussen culturen,

		genders en leeftijden.” (NEB Compass 2022, p. 11).
	Interdisciplinair / Transdisciplinair	<p>Binnen C&CP werken meerdere disciplines samen, waaronder Economische Geografie, Stedelijke Planning, Sociologie en Artistiek Onderzoek. De onderzoekers werken interdisciplinair aan het onderzoek rond C&CP en transdisciplinair samen met niet-academici aan burgerwetenschap.</p> <p>Het onderwijs- en cultuurprogramma wordt mede ontwikkeld door transdisciplinaire teams en lokale deelnemers – kennis ontstaat hierbij zo niet-hiërarchisch mogelijk, via samenwerking en interactie binnen een ecosysteem van deelnemers. In een holistische en collaboratieve aanpak is academische kennis slechts één onderdeel van een breder ‘maatschappelijk leerproces’ (Wittmayer et al., 2021, p. 4).</p> <p>Meer dan ooit vereist het begrijpen van de stedelijke ervaring en de uitdagingen en kansen van een specifieke wijk eerlijke en horizontale kennisuitwisseling in informele omgevingen (Dobson, 2006).</p>
	U	
	Stedelijke Pedagogiek	<p>Het begrijpen van de stedelijke ervaring en de uitdagingen van een specifieke wijk vraagt om eerlijke en horizontale kennisuitwisseling in informele omgevingen (Dobson, 2006). We ontwerpen samen met groepen die momenteel ondervertegenwoordigd zijn in beleidsvorming, stedelijke ontwikkeling en andere processen die invloed hebben op hun leefomgeving. Het vergroten van de capaciteit van deze groepen versterkt diverse burgerparticipatie en bevordert milieurechtvaardigheid.</p>
	Stedelijke Transformatie	
	Wij	<p>C&CP bloeit door de ontmoeting en samenwerking van verschillende gemeenschappen. Een nieuw ‘wij’ is in wording. Zie ook: Community.</p>
	V	
	Waarden	<p><u>Betrokkenheid</u> We vieren en versterken het gevoel van trots op het diverse erfgoed, de tradities en de unieke kenmerken van de gemeenschap.</p> <p><u>Wederkerigheid</u> We stimuleren tweerichtingskennis, creativiteit en cultureel bewustzijn om ervoor te zorgen dat oplossingen contextueel relevant en effectief zijn.</p> <p><u>Duurzaamheid</u> We handelen met toekomstige generaties in gedachten, dragen bij aan een veerkrachtige en rechtvaardige gemeenschap en een bloeiend ecosysteem, en streven naar blijvende sociale impact</p>

		<p>en een duurzaam erfgoed voor iedereen.</p> <p>Co-creatie We ontwikkelen samen, zorgen dat stemmen gehoord worden door de juiste mensen, bouwen duurzame relaties tussen onderwijsinstellingen, studenten en de wijk, en bevorderen eerlijke participatie en gelijke toegang tot middelen.</p> <p>Esthetiek We creëren gastvrije, zorgzame, toegankelijke, cultureel reflectieve en visueel stimulerende omgevingen die aansluiten op de behoeften van de wijk en zo de betrokkenheid van de gemeenschap versterken.</p>
	Visie	<p>De Cultuur&Campus Putselaan ziet een toegankelijke en levendige plek voor innovatie voor zich, geworteld in ervaringsgerichte samenwerking tussen de lokale gemeenschap en onderwijsinstellingen.</p> <p>Door culturele vorming, creativiteit, wetenschap en ondernemerschap te integreren, fungeert de campus als een open platform voor interdisciplinair onderwijs en duurzame transitie.</p> <p>Via co-creatie en wederkerigheid leren zowel de instellingen als de wijk van en met elkaar. Deze uitwisseling versterkt de veerkracht van de wijk en maakt de campus tot een integraal en verbonden onderdeel van de omgeving, als model voor toekomstige initiatieven in heel Europa.</p>
	W	
	X	
	Y	
	Z	

Bronnen

Dobson, S. (2006). Urban pedagogy: a proposal for the twenty-first century. *London Review of Education*, 4(2), 99–114. <https://doi.org/DOI.10.1080/14748460600855153>

Honours Student Research, Erasmus School of History, Culture, and Communication, Erasmus University Rotterdam. (3 April, 2024). Common futures: Investigating collaboration and openness in arts organizations. Presentation and report on file at Erasmus School of History, Culture, and Communication.

New European Bauhaus Compass. A guiding framework for decision and project makers wishing to apply the NEB principles and criteria to their activities. (2022).

https://new-european-bauhaus.europa.eu/system/files/2023-01/NEB_Compass_V_4.pdf

Wittmayer, J., Loorback, D., Bogner, K., Hendlin, Y., Hölscher, K., Lavanga, M., Vasques, A., Von Wirth, T., & De Wal, M. (2021). Transformative Research: Knowledge and action for just sustainability transitions (DIT Working Paper for Positioning Transformative Research).